

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yleistä.....	2
2	Lihan arvostelu ja toimenpiteet lihantarkastuksen yhteydessä.....	2
2.1	Lihantarkastus ja lihan arvostelu	2
2.2	Toimenpiteet lihantarkastuksen yhteydessä.....	4
3	Määritelmät.....	4
4	Lihantarkastuslöydösten kirjaaminen.....	5
LIITE	6
I	HYVÄKSYTTY LIHA.....	7
II	HYLKÄYSSYIT ANTE MORTEM -TARKASTUKSESSA	7
III	HYLKÄYSSYIT POST MORTEM -TARKASTUKSESSA	9
1.	YLEISET HYLKÄYSSYIT	9
2.	HENGITYS- JA VERENKIERTO-ELIMET	16
3.	RUOANSULATUS-KANAVA, PERNA.....	20
4.	MAKSA	21
5.	UTARE, SUKUELIMET, MUNUAISET JA VIRTSA TIET	23
6.	LUUT, NIVELET, LIHAKSET	26
7.	IHO JA IHONALAISKUDOS	28
8.	MUUT BAKTEERI-, VIRUS- JA LOISTAUDIT, PRIONITAUDIT JA MYKOTOKSIKOOSIT.....	29
IV	LIHANTARKASTUSPÄÄTÖKSEN TULOKSEN ILMAISEVAT KOODIT	40
V	LIHANTARKASTUSTA TUKEVIEN TOIMENPITEIDEN JA MUIDEN SEIKKOJEN SEURANNAN KIRJAAMISEEN KÄYTETTÄVÄT KOODIT	41

Viranomaisen toiminnan tulee perustua lainsäädännössä määriteltyyn toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lainsäädännön vaatimuksia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä, että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Suora lainaus lainsäädäntötekstistä on kirjoitettu *kursiivilla*. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

1 Yleistä

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira antaa tässä ohjeessa tarkastuseläinlääkäreille ohjeita ja suosituksia lihantarkastuksen yhteydessä suoritettavasta kotieläiminä pidettävien nauta- ja hevoseläinten, sikojen, lampaiden ja vuohien lihan arvostelusta ja muista toimenpiteistä lihantarkastuksen yhteydessä. Ohjetta voidaan soveltaa myös poron lihan arvosteluun sekä tarhattujen ja luonnonvaraisten riistanisäkkäiden lihan tarkastukseen. Tätä ohjetta ei sovelleta siipikarjan lihantarkastuksessa. Ohjetta voidaan soveltaa sekä *ante mortem*- että *post mortem* -tarkastusta suoritettaessa. Ohje ei ole velvoittava ja siitä voidaan perustelluista syistä poiketa.

Tämä ohje korvaa Eviran ohjeen 16002/1 "Ohje tarkastuseläinlääkäreille lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä" (otettu käyttöön 1.11.2010).

2 Lihon arvostelu ja toimenpiteet lihantarkastuksen yhteydessä

2.1 Lihantarkastus ja lihan arvostelu

Lihantarkastuksella tarkoitetaan elintarvikeketjua koskevien tietojen ja eläinten tunnistamisen todentamista, eläinten elävänä tarkastusta sekä ruhoille ja muille eläinten osille teurastuksen jälkeen tehtävää tarkastusta ja niihin liittyviä tutkimuksia sekä edellä mainituista todentamisista ja tarkastuksista johtuvia toimenpiteitä.

Lihantarkastuksessa on noudatettava ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 854/2004 (eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus) sekä lihantarkastuksesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1470/2011 (lihantarkastusasetus) vaatimuksia.

Elintarvikeketjua koskevista tiedoista (ketjuinformaatio) säädetään eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 853/2004 (eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus) liitteen II jaksossa III, komission asetuksessa (EY) 2074/2005, laitosten hygieniasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1369/2011 (laitosasetus) liitteen 2 luvussa 1 sekä elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1368/2011 (alkutuotantoasetus) liitteen 2 luvussa 1. Lisäksi Evira on laatinut ohjeen 16005 teurastamoon toimitettavista elintarvikeketjua koskevista tiedoista.

Evira julkaisee *ante mortem* -tarkastuksen suorittamisesta ohjeen "Eläimen elävänä tarkastaminen (*ante mortem* -tarkastus) osana lihantarkastusta"

Punaisen lihan arvostelusta säädetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen liitteen I jakson II luvuissa II, III ja V ja jakson IV luvussa IX sekä lihantarkastusasetuksen 8 §:ssä ja liitteen 1 luvuissa 2, 4 ja 5.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Hevoseläinten lihan arvostelusta säädetään lisäksi komission asetuksen (EY) N:o 504/2008 (hevoseläinten tunnistusasetus) 19 artiklassa ja komission asetuksen (EY) N:o 2074/2005 (toimeenpanoasetus) liitteen VIb kohdassa 4.

Luonnonvaraisen riistan lihan arvostelusta säädetään lisäksi eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetuksen liitteen I jakson IV luvun VIII kohdassa B ja luvussa IX. Evira on laatinut ohjeen 16027 ”Luonnonvaraisen riistan lihan käsittely ja lihan toimittaminen myyntiin”.

Trikiinitutkimuksesta säädetään komission asetuksessa (EY) N:o 2075/2005 ja lihantarkastuksesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1470/2011).

Edellä mainitut säädökset sisältävät joihinkin löydöksiin liittyviä yksityiskohtaisia määräyksiä. Useiden sairauksien tai muutosten osalta tarkkoja tapauskohtaisia määräyksiä ei kuitenkaan voida antaa, koska sairauden tai muutosten laajuus ja vaikutus teuraseläimeen vaihtelee paljon. Sen vuoksi Evira antaa tämän ohjeen liitteessä suosituksia lihantarkastuksen yhteydessä tehtävistä tutkimuksista ja lihan arvostelusta myös silloin, kun lihantarkastuksessa epäillään tai todetaan muita kuin asetuksissa mainittuja sairauksia tai muutoksia. Tässä ohjeessa esitettyjen lihantarkastuslöydösten ohella lihantarkastuksessa voidaan havaita myös muita syitä, jotka johtavat lihan hylkäämiseen tai erityisen käsittelyvaatimuksen asettamiseen.

Liitteessä on lisäksi viittauksia muihin säädöksiin, jotka on otettava huomioon lihan arvostelussa ja sen yhteydessä suoritettavissa toimenpiteissä.

Lihan arvostelu perustuu kokonaiskuvaan, joka muodostuu elintarvikeketjua koskevista tietoista (ketjuinformaatio), *ante mortem* -tarkastuksen yhteydessä tehdyistä havainnoista sekä *post mortem* -tarkastuksen yhteydessä tehdyistä löydöksistä tai tauteihin viittaavista havainnoista sekä mahdollisten lisätutkimusten tuloksista. Edellä mainitun estämättä liha voidaan hylätä jo ketjuinformaation tietojen ja/tai *ante mortem* -tarkastuksen perusteella.

Lihantarkastuksessa liha hyväksytään ihmisravinnoksi kelpaavaksi tai se hylätään. Tarkastuseläinlääkärin on määrättävä hyväksytyn lihan käsittelylle erityisehtoja tietyissä lihantarkastusasetuksen liitteessä 1 määritellyissä tapauksissa. Lisäksi tarkastuseläinlääkäri voi asettaa hyväksytylle lihalle erityisen käsittelyvaatimuksen (kuumennus tai pakastus) muulloinkin, jos hän katsoo, että se on elintarvikeeturvallisuuden vuoksi tarpeen.

Bakteriologisista tutkimuksista, tutkimuksista mikrobilääkeaineiden varalta, keittokokeesta ja lihan pH:n mittaamisesta säädetään lihantarkastusasetuksen liitteen 1 luvussa 3 kohdassa 3.1. Lisäksi bakteriologisesta tutkimuksesta ja tutkimuksesta mikrobilääkeaineiden varalta säädetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä 1/EEO/2000 ja asetuksessa 21/EEO/2001. Menetelmäohjeet näiden tutkimusten suorittamiseksi ovat helpoiten saatavissa Eviran kotisivuilta (www.evira.fi) käyttäen hakutoimintoa ja kohdistuen hakua haettavaan menetelmään. Edellä lueteltuja tutkimuksia ei tarvitse tehdä, jos liha hylätään jo patologisanatomisten muutosten tai muiden löydösten perusteella.

Lihantarkastuspäätöksestä säädetään elintarvikelaissa (23/2006) muutoksineen. Evira on lisäksi antanut ohjeen 16009 ”Lihantarkastuspäätös” lihantarkastuspäätöksen laatimisesta.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

2.2 Toimenpiteet lihantarkastuksen yhteydessä

Epäiltäessä tai todettaessa eläintautilain (55/1980) nojalla vastustettavaksi eläintaudiksi määrättyä eläintautia tai muuta ilmoitettavaa eläintautia, siitä on ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriön ruokasosaston erikseen määräämällä tavalla (MMMEEOp 1346/95, vastustettavat eläntaudit ja eläntautien ilmoittaminen). Epäiltäessä välittömästi ilmoitettavia eläintauteja, tarkastuseläinlääkäriin tulee ottaa yhteyttä sen aluehallintoviraston läänineläinlääkäriin, jonka toimialueella teurastamo sijaitsee. Lisäksi on noudatettava kyseisen taudin vastustamisesta erikseen annettuja määräyksiä.

Tarkastuseläinlääkäriin tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos hän epäilee tai toteaa, että eläinsuojelulakia (247/1996), lakia eläinten kuljetuksesta (1429/2006), neuvoston asetusta (EY) 1/2005 eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana, neuvoston asetusta (EY) 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä (1.1.2013 alkaen), eläinten lääkitsemisestä annettua lakia (617/1997) tai eläintunnistusjärjestelmälakia (238/2010) taikka niiden nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä on rikottu.

Sioilla esiintyvien sairauksien seuraamisesta, sairastuvuustietojen kirjaamisesta ja tietojen ilmoittamisesta säädetään sikojen sairauksien seurannasta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 6/EEO/2012.

Evira on antanut ohjeen 16007 ” Nautaeläinten merkinnät ja rekisterikysely sekä niiden viranomaisvalvonta teurastamoissa ja pienteurastamoissa”, ohjeen 16012 ”Terveys- ja tunnistamismerkinnät liha-alan laitoksissa sekä elintarvikkeiden mukana lähetettävät asiakirjat” ja ohjeen 16008 ”Sianruhojen terveystarkastus, paloittelu ja leikkaaminen ennen kuin trikiinitutkimuksen tulos on valmistunut”.

Lihantarkastuksessa hylätyn lihan käsittelystä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1069/2009 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveystarkastuksesta (sivutuoteasetus), Komission asetuksessa (EU) N:o 142/2911 (täytöntöönpanoasetus), maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 1193/2011 eräitä eläimistä saatavia sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita käsittelevien toimijoiden valvonnasta ja eräiden sivutuotteiden käytöstä sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 1192/2011 eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden keräämisestä, kuljetuksesta ja hävittämisestä. Sivutuotteisiin liittyvää tietoa on myös www.evira.fi -sivustolla (Asiakokonaisuudet -> Eläimistä saatavat sivutuotteet).

3 Määritelmät

Lihantarkastuksen liittyviä termejä on määritelty asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteessä I. Edellä mainitussa liitteessä annetut määritelmät huomioon ottaen tarkoitetaan tässä ohjeessa:

- 1) *lihalla*: eläimen syötäväksi soveltuvia osia veri mukaan lukien
- 2) *ruholla*: eläimen ruhoa teurastuksen jälkeen
- 3) *muilla eläimen osilla*: muuta kuin ruhosta saatavaa lihaa, mukaan lukien elimet ja veri

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

- 4) *elimillä*: rinta-, vatsa- ja lantio-ontelon elimiä sekä henki- ja ruokatorvea (vastaa asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteessä I määriteltyä käsitettä *sisäelimet*)

Käsitteellä *yleistila* tarkoitetaan liitteessä eläimen kliinistä ja patologisanatomista tilaa.

4 Lihantarkastuslöydösten kirjaaminen

Tarkastuseläinlääkärin on pidettävä lihantarkastuksesta kirjaa lihantarkastusasetuksen 14 § mukaisesti.

Ante ja post mortem -tarkastusten yhteydessä tehtävien löydösten kirjaamisessa voidaan käyttää tämän ohjeen liitteessä annettuja numerokoodeja. Koodit ilmaisevat lihantarkastuksesta tehtävän päätöksen perustana olevan syyn eli lihantarkastuslöydöksen. Tällöin kullekin tarkastetulle eläimelle kirjataan kaikki lihantarkastuksen yhteydessä tehdyt löydökset. Mikäli löydöksen johdosta tehtävä päätös (esim. ruhon hylkääminen) ei ilmene suoraan koodista, se tulee kirjata erikseen. Päätöksen kirjaamiseen voidaan käyttää liitteen lopussa olevia 800-alkuisia koodeja.

Liitteen lopussa on annettu myös sellaisia 900-alkuisia numerokoodeja, joita tarkastuseläinlääkäri voi tarvittaessa käyttää myös muiden lihantarkastukseen liittyvien seikkojen kuin lihantarkastuslöydösten kirjaamiseen. Esimerkiksi lihantarkastuksen yhteydessä otetut näytteet voidaan kirjata näiden koodien avulla. Koodia 917 voidaan käyttää osoittamaan, että on epäilty eläimen hyvinvointiin liittyvää ongelmaa.

Tässä ohjeessa esitettyjen numerokoodien lisäksi tarkastuseläinlääkärin lihantarkastuksesta pitämä kirjanpito sisältää tarvittaessa myös muita kirjauksia ja asiakirjoja.

LIITE**Merkkien selitykset**

HYV	hyväksytään ihmisravinnoksi kelpaavaksi
(HYV)	hyväksytään ja lihalle asetetaan erityinen käsittelyvaatimus
HYL	hylätään

Huomautuksia-sarakkeen maininta ilmoitusvelvollisuudesta tarkoittaa eläintautilainsäädännön edellyttämää ilmoitusvelvollisuutta.

Huomautuksia-sarakkeessa on kunkin hylkäyssyn kohdalla annettu viittauksia sellaisiin lainkohtiin, jotka todennäköisimmin kuhunkin tapaukseen soveltuvat. Tämä tarkoittaa sitä, että luettujen lainkohtien soveltuvuus on kussakin tapauksessa aina arvioitava erikseen eikä lainkohtia siten voi sellaisenaan liittää osaksi yksittäisen lihantarkastuspäätöksen sovellettavien oikeusohjeiden luetteloa.

Säädökset, joihin viitataan

(EY) N:o 853/2004	(I 4 - eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus)
(EY) N:o 854/2004	(I 5 – eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus)
(EY) N:o 999/2001	(D 56 – TSE-asetus)
(EY) N:o 504/2008	(A 53 – hevoseläinten tunnistusasetus)
MMMa 1369/2011	(I 8 – laitosasetus)
MMMa 1470/2011	(J 1 – lihantarkastusasetus)
MMMa 24/EEO/2006	(J 15 – EHEC-tutkimus)
MMMa 7/EEO/2009	(J 16 – teurastamoita ja leikkaamoita koskevista TSE-tauteihin liittyvistä toimenpiteistä)
MMMa 20/EEO/2001	(J 40 – salmonellavalvonta-asetus)

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

I HYVÄKSYTTY LIHA

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu		Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	
1. Liha on hyväksytty ihmisravinnoksi kelpaavaksi	01	HYV	HYV	

II HYLKÄYSSYIT ANTE MORTEM -TARKASTUKSESSA

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu	Huomautuksia
1. Eläin on tuotu teurastamoon eläinten terveyteen tai kansanterveyteen liittyvien rajoitusten vastaisesti	11	Hylätään elävänä	854/2004, liite I, jakso II, luku II, kohta 4. a)
2. Eläimen rekisteröinti ei täytä lainsäädännön vaatimuksia	12	Hylätään elävänä	Toimitaan asetusten 854/2004 mukaisesti. 854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 1
3. Eläimen tunnistusmerkintä puuttuu tai ei täytä lainsäädännön vaatimuksia	13	Hylätään elävänä	Toimitaan asetusten 854/2004 mukaisesti. 854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 1
4. Tehdyn rekisterikyselyn mukaan eläimestä saatava liha on poistettava elintarvikeketjusta tai rekisterikyselyä ei tehdä	14	Hylätään elävänä	854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 1
5. Hevoseläimen tunnistusasiakirja puuttuu tai on puutteellinen	15	Hylätään elävänä	854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 1

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu	Huomautuksia
6. Hevoseläimen tunnistusasiakirjaan merkityn tiedon mukaan eläimen teurastaminen elintarvikkeena käytettäväksi on kielletty tai hevoseläin on tuotu teurastamolle asetuksessa (EU) N:o 122/2013 määritellyille lääkeaineille asetetun varoajan aikana tai hevoseläimellä on korvaava tunnistusasiakirja taikka kaksoiskappale	16	Hylätään elävänä	. 854/2004, liite I, jakso II, luku II, kohta 4. c)
7. Mikrosirua ei löydetä eläimeltä, jolla elintarvikeketjua koskevien tietojen mukaan on sellainen	17	Hylätään elävänä	854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 1 1.7.2009 jälkeen syntynyt hevoseläin, jolla ei ole asianmukaista tunnistusmerkintää: ks. kohta 3.
8. Erittäin likainen eläin, jota ei ole puhdistettu ennen teurastusta	18	Hylätään elävänä	854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 3
9. Asiaankuuluvia tietoja elintarvikeketjusta ei ole saatavilla viimeistään 24 tunnin kuluttua eläimen saapumisesta teurastamoon	19	Hylätään elävänä	854/2004, liite I, jakso II, luku II, kohta 3
10. Eläimellä on tauti tai tila, joka voi tarttua eläimiin tai ihmisiin lihan käsittelyn tai syönnin välityksellä tai eläimellä ilmenee systeemisen sairauden kliinisiä oireita tai kuihtumista	20	Hylätään elävänä	854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 4 Täsmäntävä tieto hylkäyssiystä tulee myös ilmoittaa.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu	Huomautuksia
11. Eläin tuodaan teurastettavaksi estrogeenisesti, androgeenisesti tai gestageenisesti vaikuttavaa ainetta tai beta-agonisteja sisältävän lääkkeen varoajan aikana.	21	Hylätään elävänä	1470/2011, liite 1, luku 2, kohta 2.2

III HYLKÄYSSYYT *POST MORTEM* -TARKASTUKSESSA

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
1. YLEISET HYLKÄYSSYYT	100				
1.1. <i>Post mortem</i> -tarkastuksessa todetaan seikka, jonka perusteella eläin olisi pitänyt hylätä jo ketjuinformaation tietojen tai <i>ante mortem</i> -tarkastuksen perusteella	101	HYL	HYL		Täsmentävä tieto hylkäyssiystä tulee myös ilmoittaa.
1.2. Eläimelle ei ole tehty <i>ante mortem</i> -tarkastusta	102	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta a)
1.3. Eläin on kuollut ennen teurastusta	103	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta c)
1.4. Eläimen muille osille ei ole tehty <i>post mortem</i> -tarkastusta	104	HYL	HYL		<i>Post mortem</i> -tarkastusta ei ole voitu suorittaa lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta b)

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
1.5. Lihantarkastuspäätös tehdään yli 3 vuorokautta eläimen teurastamisesta	105	HYV	HYL		Elimet hylätään. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5 kohta 2
1.6. Liha on peräisin hätäteurastetusta eläimestä	106				Hätäteurastettujen eläinten lihaa saa käyttää ainoastaan kansallisesti.
1.7. Liian nuorena teurastettu eläin tai syntymätön eläin	107	HYL	HYL		Liha, joka on peräisin alle 7 päivän ikäisenä teurastetusta eläimestä, on hylättävä. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta c)
1.8. Liha on laittomasti käsitelty dekontaminoivilla aineilla	108			HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta l)
1.9. Lihan radioaktiivisuus ylittää sallitut tasot	109	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta o)
1.10. Liha on laittomasti käsitelty ionisoivilla tai UV-säteillä	110			HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta m)
1.11. Lihassa on vierasesine	111	HYV	HYV	HYL	Luonnonvaraisen riistan metsästyksessä käytettyä materiaalia (hauleja tms.) sisältävää lihaa ei tarvitse hylätä, jos lihassa ei havaita muutoksia. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta n) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3 504/2008 19 artikla kohta 3.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
1.12. Liha on peräisin pistokohdan alueelta				HYL	Liha on todettava ihmisravinnoksi kelpaamattomaksi, jos se on peräisin pistokohdan silottelusta. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta d)
1.13. Yleisinfektio tai muu yleistynyt tauti yleistynyt tauti tai yleisinfektio, joka aiheuttaa tulehdusmuutoksia eri puolilla elimistöä	113	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) tai u) Yleisinfektiossa voidaan havaita erilaisina yhdistelminä verentungos ruhossa ja/tai elimissä, pistemäisiä verenvuotoja herakalvoilla, tulehduspesäkkeitä eri elimissä sekä tulehduseritettä elinten pinnalla sekä akuutteja infarkteja munuaisissa. Lihan arvostelu perustuu <i>ante-</i> ja <i>post mortem</i> -löydöksiin ja tarvittaessa suoritettuun bakteriologiseen tutkimukseen
1.14. Kuihtuminen, kaheksia	114	HYL	HYL		Kuihtuminen patologis-anatomisessa mielessä, jolloin rasvakudos häviää ja kehittyy seroosi atrofia lähinnä sydämen rasvakudoksessa ja mahdollisesti luuytimessä. Lihaksistoltaan eläin on huomattavan laiha. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta q
1.15. Verinen ruho	115	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) Epätäydellisestä verenlaskusta johtuva voimakkaasti verinen ruho hylätään.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
1.16. Jäämiä tai vieraita aineita yli sallittujen raja-arvojen a) lääkejäämiä yli sallittujen raja-arvojen b) mikrobilääkejäämiä osoitettu mikrobiologisella menetelmällä c) muita vieraita aineita kuin lääkejäämiä yli sallittujen raja-arvojen	116	HYL	HYL		<p>Eläinsuojelullisista syistä varoaikana teurastetut eläimet voidaan tutkia jäämien varalta. Jos sallittua enimmäismääriä ei ole ylitetty, voidaan ruho ja elimet hyväksyä. Varmistus: Evira.</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta i) tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 1</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta i) tai u) Tarvittaessa lisätutkimukset Evirassa ennen hylkäyspäätöstä.</p> <p>Torjunta-aineet, raskasmetallit yms. Varmistus: Evira.</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta i) tai u)</p>
1.17. Tiettyjen elimien hylkääminen				HYL	<p>Hevosen maksa ja munuaiset hylätään aina samoin kuin yli neljävuotiaiden nautojen munuaiset.</p> <p>Yli vuoden ikäisen hirvieläimen maksa ja munuaiset sekä hylkeen kaikki sisäelimet sekä nahanalainen ja vatsaontelon rasva samoin kuin luonnonvaraisten jänisten ja kaniin munuaiset hylätään aina.</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta i), k) tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohdat 5.1. tai 5.2.</p>

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
1.18. Käytetty kiellettyjä aineita	118	HYL	HYL		Lihassa todetaan kiellettyjen aineiden jäämiä tai liha on peräisin eläimestä, jota on hoidettu kielletyillä aineilla Ks. myös eläinten lääkitsemistä koskevat säädökset. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta j) ja u)
1.19. Vieras väri	119				Ks. myös porfyria, osa III, kohta 5.4. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) Keittokoe.
a) yleinen ikterus <ul style="list-style-type: none"> – voimakas – lievä 		HYL HYV	HYL HYV		
b) melanoosi <ul style="list-style-type: none"> – yleinen, ei puhdistettavissa – muut tapaukset 		HYL HYV	HYL HYV	HYL	1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
c) muu laajalle levinnyt värimuutos		HYL	HYL		Esim. eräissä myrkytyksissä: CO (lohenpunainen) tai nitraatti (ruskea).
1.20. Selvä tai voimakas vieras haju tai maku (korostunut sukupuolihaju, asetoni tms.)	120	HYL	HYL		Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p)
1.21. Pitkälle kehittynyt anemia, yleinen ödeemi ja yleiset verenkiertohäiriöt	121	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p)

Ohje lihan arvostelusta lihan tarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
1.22. Ruhon tai elinten likaantuminen a) yleinen, voimakas b) muut tapaukset	122	HYL HYV	HYL HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta s) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
1.23. Paise/paiseita a) ruhon eri osissa on useita paiseita tai todetaan voimakas tulehdusmuutos sekä tuoreita kapseloitumattomia paiseita tai infarkteja b) paiseet ovat hyvin rajoittuneet ja kapseloituneet eikä yleistila ole muuttunut	123	HYL HYV	HYL HYV	HYL	Seurantavelvollisuus sialla. Todettaessa hännänpurenta on paiseiden esiintymiseen kiinnitettävä lihan tarkastuksessa erityistä huomiota. Jos lihaa ei hylätä patologisanatomisten löydösten tai muiden tutkimustulosten perusteella ja on syytä epäillä yleisinfektioa, tulee suorittaa bakteriologinen tutkimus. Ks. MMMa 1470/2011 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
1.24. Kasvain/kasvaimia a) yleistynyt (malignisti käyttäytyvä kasvain, kasvainkudosta useissa kohdin ruhoa ja muita eläimen osia) b) muut tapaukset (rajoittuneet kasvaimet, jotka voidaan poistaa)	124	HYL HYV	HYL HYV	HYL	Normaalaa laajempi imusolmukkeiden tarkastus 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) tai u) Kimohevosten lavanalaiset lihakset ja tarvittaessa myös sisäpuoliset reisilihakset tutkitaan. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3 Naudan tarttuva leukoosi: ks. kohta 1.25.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
1.25. Yleistynyt lymfadeniitti	125	HYL	HYL		<p>Eri puolilla ruhoa suurentuneita imusolmukkeita, joissa voi näkyä tulehduspesäkkeitä.</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)</p>
1.26. Naudan tarttuva leukoosi	126	HYL	HYL		<p>Välitön ilmoitusvelvollisuus tarttuvassa naudan leukoosissa. Epäiltäessä naudan leukoosia verinäyte sekä kudoksenäyte 10 % formaliinissa tutkittavaksi Eviraan.</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)</p>
1.27. Muu yleinen hylkäyssyy	127				<p>Liha voidaan hylätä jos se voi olla riski kansanterveydelle tai eläinten terveydelle tai se ei jostain muusta syystä sovellu ihmisravinnoksi.</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)</p> <p>Hylkäyksen tarkempi syy kirjataan erikseen.</p>
1.28. Muu yleinen syy erityisen käsittelyvaatimuksen asettamiselle	128				<p>Tarkastuseläinlääkäri voi tarvittaessa asettaa lihalle erityisen käsittelyvaatimuksen (kuumennus tai pakastus), jos se on elintarvikeeturvallisuudenvuoksi tarpeen.</p> <p>1470/2011, 8 § ja liite 1, luku 4 kohta 4.3.3.</p> <p>Käsittelyvaatimuksen perusteena oleva tarkempi syy kirjataan erikseen.</p> <p>Liha, jolle on asetettu erityinen käsittelyvaatimus, on hylättävä, jos sitä ei käsitellä kyseisen vaatimuksen mukaisesti.</p>

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
2. HENGITYS- JA VERENKIERTO-ELIMET	200				
2.1. Pneumonia	201				Seurantavelvollisuus sialla.
a) akuutti tai subakuutti fibrinoosi/purulentti/abskedoiva/embolinen/nekrotisoiva/gangrenoosi pneumonia, bronkopneumonia sekä aspiratiopneumonia – voimakas tulehdus ja merkkejä yleisinfektiosta	202	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) kapseloituneet abskessit ja nekroosit ym. tapaukset, joissa ei ole merkkejä yleisinfektiosta	203	HYV	HYV	HYL	Tarvittaessa bakteriologinen tutkimus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
c) krooninen katarraalispurulentti tai interstitiili pneumonia, muuttumaton yleistila	204	HYV	HYV	HYL	Esim. epäillyt/todetut virusten, mykoplasmojen tai allergioiden aiheuttamat pneumoniat. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
– porsasyskään viittaavia muutoksia	205				Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus: porsasyskä ja <i>A. pleuropneumoniae</i>
– <i>A. pleuropneumoniae</i> –infektioon viittaavia muutoksia	206				
2.2. Riniitti Sian aivastustauti	207	HYV	HYV	HYL	Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus sian aivastustaudissa.

Ohje lihan arvostelusta lihan tarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
2.3. Atelektaasi, emfyseema, melanoosi ja rehuaspiraatio sekä hyperemia ja ödeemi, ja muut vastaavat muutokset, muuttumaton yleistila	208	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) ja/tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
2.4. Keuhkomadot, muuttumaton yleistila	209	HYV	HYV	HYL	Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus nautan keuhkomatotartunnan yhteydessä. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta h) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
2.5. Pleuriitti	210				Seurantavelvollisuus sialla.
a) fibrinoosi, serofibrinoosi tai purulentti ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) kroonisia sidekudosmuodostumia, adherensseja		HYV	HYV	HYL	<i>Pleura parietale</i> poistetaan tarvittaessa. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
2.6. Traumaattinen perikardiitti a) nekroottinen tai märkäinen tulehdus, jossa on runsaasti tulehduseritettä ja voimakkaita verenkiertohäiriöitä b) muut tapaukset	211	HYL HYV	HYL HYV	HYL HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) Keittokoe ja tarvittaessa bakteriologinen tutkimus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
2.7. Muut perikardiitit a) akuutti tai subakuutti serofibrinoosi tai fibrinopurulentti tulehdus ja merkkejä yleisinfektiosta b) krooninen, jossa yleistila ei ole muuttunut	212	HYL HYV	HYL HYV	HYL HYL	Seurantavelvollisuus sialla. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
2.8. Endokardiitti a) fibrinopurulentti tulehdus, jonka yhteydessä on akuutteja embolisia abskesseja, infarkteja tai muita verenkiertohäiriöitä tai muita yleisinfektion merkkejä b) muut tapaukset, ei merkkejä yleisinfektiosta	213	HYL HYV	HYL HYV	HYL HYL	Ks. myös sikaruusu, osa III kohta 8.1. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) tai u) Tarvittaessa bakteriologinen tutkimus. Huom! Tarvittaessa viljely myös sikaruusun varalta. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
2.9. Myokardiitti, myodegeneraatio yleistila ei ole muuttunut	214	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
2.10. Vena cavan tromboosi naudalla a) tuoreita embolisia muutoksia (maksabskessit, abskessit ja infarkteja keuhkoissa) b) muut tapaukset	215	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
2.11. Arteriitti, periarteriitti muutoksia ruhon eri puolilla olevissa verisuonissa	216	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) tai u)
2.12. Hylätyn eläimen veri tai veri, josta voi muutoin aiheutua terveysvaaraa	217				Veri hylätään – verierä, johon hylätyn eläimen veri kuuluu, hylätään. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta t)
2.13. Muu syy hengityselimet, sydän ja verisuonet	220				Syy kuvattava erikseen

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
3. RUOANSULATUS-KANAVA, PERNA	300				
3.1. Gastroenteriitti	301				Ks. salmonelloosi, osa IV, kohta 7.6. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
a) akuutti hemorraginen, fibrinoosi tai nekrotisoiva ym. voimakas tulehdus ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		
b) akuutti, mutta ei merkkejä yleisinfektiosta		HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
c) krooninen ei laihtumista eikä muita muutoksia yleisillassa		HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
3.2. Mahalaukun ja/tai suoliston loisia	302	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta h) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
3.3. Pernan kiertymä	303	HYV	HYV	HYL	Havaittaessa muutoksia pernassa ks. myös pernarutto, osa IV, kohta 7.1. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
3.4. Peritoniitti	304				
a) akuutti yleistynyt tulehdus ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) rajoittunut fibrinoosi peritoniitti, paikalliset abskessit ja adherenssit		HYV	HYV	HYL	Tarvittaessa keittokoe ja tarvittaessa bakteriologinen tutkimus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
3.5. Rasvakudos-nekroosi	305	HYV	HYV	HYL	Voimakkaissa muutoksissa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
3.6. Juoksutusmahasairaudet	306				Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) tai u) 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
a) juoksutusmahan voimakas laajentuma		HYV	HYV	HYL	
b) akuutti abomasiitti, ei yleistilan muutoksia		HYV	HYV	HYL	
3.7. Muu syy	310				Syy kuvattava erikseen
4. MAKSA	400				
4.1. Maksan voimakas (patologinen) rasvoittuminen	401				854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3 Maksa on väriltään kellertävä tai keltainen ja koostumukseltaan haurastunut ja mureneva. Patologisen rasvoittumisen (rasvarappeuma) yhteydessä havaitaan yleensä yleistilan muutoksia, koska rappeutuma on usein krooninen (laihtuminen, vieras haju ja mahdollisesti vieras väri: ruskea väri methemoglobinemiassa ja keltainen ikteruksessa). Havaittaessa muutoksia yleistilassa hylätään tarvittaessa koko ruho ja muut eläimen osat. Keittokoe.
a) ei yleistilan muutoksia		HYV	HYV	HYL	
b) yleistilan muutoksia		HYL	HYL		
4.2. Maksakirroosi	402				854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) tai u) Tarvittaessa keittokoe. 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
a) muutoksia yleistilassa (voimakas ikterus, voimakas ascites, selvä vieras haju yms.)		HYL	HYL		
b) muut tapaukset		HYV	HYV	HYL	

Elintarvikehygieniayksikkö

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
4.3. Teleangiektasia, voimakas	403	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
4.4. Abskessit, nekroosit	404				
a) tuoreet emboliset abskessit / infarktittai lukuisia miliaareja nekrooseja ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) hyvin kapseloituneet		HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
c) ns. sahanpurumaksa, yleistila muuttumaton		HYV	HYV	HYL	Maksassa epätarkkarajaisia vaaleita pesäkkeitä. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
4.5. Suolinkaisten aiheuttamia muutoksia maksassa (esim. nk. milk spot)	405			HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) Seurantavelvollisuus sialla.
4.6. Distomatoosi	406				Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohdat h) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
a) <i>Fasciola hepatica</i>	407	HYV	HYV	HYL	
b) <i>Dicrocoelium dendriticum</i>	408	HYV	HYV	HYL	
4.7. Cholangiitti	409	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
4.8. Amyloidoosi	410	HYV	HYV	HYL	Yleensä todetaan jokin krooninen tulehdussairaus esim. mastiitti tai retikuliitti. Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohdat p) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
4.9 Perihepatiitti	411				
a) akuutti tulehdus ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) krooninen eikä muita muutoksia yleistilassa		HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohdat p) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
4.10. Muu syy, maksa	420				Syy kuvattava erikseen
5. UTARE, SUKUELIMET, MUNUAISET JA VIRTSATIET	500				
5.1. Mastiitti	501				
a) septinen, voimakas, akuutti, purulentti tai gangrenoosi ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) krooninen katarraalinen, purulentti tai abskedoiva, jossa yleistila ei ole muuttunut		HYV	HYV	HYL	Tarvittaessa bakteriologinen tutkimus tai keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
5.2. Metriitti	502				
a) akuutti voimakas purulentti, nekroottinen tai septinen metriitti ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) krooninen metriitti; pyometra; maseroituneet tai muumioituneet sikiöt		HYV	HYV	HYL	Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
5.3. Synnytykseen liittyvät tilat (dystokia, prolapsi, torsio, ruptura, jälkeisten jääminen) a) tulehdusmuutoksia (akuutti voimakas metriitti tai peritoniitti ja merkkejä yleisinfektiosta) b) muut tapaukset	503	 HYL HYV	 HYL HYV	 HYL	 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
5.4. Muu syy, utare/sukuelimet	510				Syy kuvattava erikseen
5.5. Nefriitti, pyelonefriitti, nefroosi a) toksemian tai uremian merkkejä b) akuutti nefriitti, ei merkkejä yleisinfektiosta c) krooninen interstitielli yms.yleistila ei ole muuttunut	511	 HYL HYV HYV	 HYL HYV	 HYL HYL	 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3 Esim. valkotäplämunuainen. Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
5.6. Akuutti embolinen nefriitti ja akuutit infarktit munuaisissa ja/tai pistemäiset verenpurkaumat, yleistilan muutoksia	512	HYL	HYL		Ensisijainen tulehdusmuutos on tavallisesti muualla kuin munuaisissa (esim. hännänpurenta). Tarvittaessa bakteriologinen tutkimus. jollei hylätä jo patologistasanatomisten muutosten perusteella 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) tai u)
5.7. Kystat, munuaiskivet, hydronefroosi - yleistila muuttumaton	513	HYV	HYV	HYL	Bilateraalisessa voimakkaassa hydronefroosissa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) ja/tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
5.8. Amyloidoosi	514	HYV	HYV	HYL	Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
5.9. Kystiitti	515	HYV	HYV	HYL	Tarvittaessa keittokoe. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
5.10. Muu syy munuaiset, virtsatiet	520				Syy kuvattava erikseen.

Ohje lihan arvostelusta lihan tarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
6. LUUT, NIVELET, LIHAKSET	600				
6.1. Artriitti	601				Seurantavelvollisuus sialla.
a) akuutti tai krooninen serofibrinoosi tai fibrinopurulentti niveltulehdus, yleistulehdus		HYL	HYL		Havaittaessa merkkejä yleisinfektiosta hylätään koko ruho ja muut eläimen osat. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) ja u)
b) akuutti tai krooninen serofibrinoosi tai fibrinopurulentti niveltulehdus, yksittäiset nivelet, ei merkkejä yleistulehduksesta		HYV	HYV	HYL	Nivel poistetaan siten, ettei nivelen sisältö saastuta lihaa. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
c) krooninen seroosi tulehdus yksittäisissä tai useissa nivelissä, yleistila muuttumaton		HYV	HYV		
6.2. Artroosi, osteokondroosi	602	HYV	HYV		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
6.3. Osteomyeliitti, spondyliitti	603				
a) akuutti hematogeeninen tulehdus ja merkkejä yleisinfektiosta		HYL	HYL		Esim. sian hännänpurennan yhteydessä. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
b) muutokset paikallisia ja rajoittuneita		HYV	HYV	HYL	Tarvittaessa bakteriologinen tutkimus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
6.5. Fraktuurat	604				854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
a) akuutit murtumat	605	HYV	HYV	HYL	Avomurtuman yhteydessä tarvittaessa bakteriologinen tutkimus.
b) krooniset murtumat	606				
6.4. Pigmenttihäiriöt Porfyria	607	HYV	HYV	HYL	Luut hylätään. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
6.6. Ruhjeita, vertymiä tms. paikallisia akuutteja tai kroonisia muutoksia lihaksissa ilman yleistilan muutosta	608	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3 Havaittaessa injektiojälkiä tarvittaessa näytteenotto lääkejäämien varalta.
a) akuutit tilat	609				
b) krooniset tilat	610				
6.7. Liharappeuma (NMD)	611				854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p) tai u)
a) voimakkaat, laajat muutokset		HYL	HYL		Lihakset voimakkaan vaaleankirjavat ja kroonisissa tapauksissa sidekudosmaiset. 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
b) muut tapaukset		HYV	HYV	HYL	
6.8. PSE	612				Lopullinen arvostelu vuorokausi teurastuksen jälkeen. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p)
a) voimakkaat, laajat muutokset, ödeemia		HYL	HYL		
b) muut tapaukset		HYV	HYV		
6.9. DFD	613				854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta p)
a) voimakkaat, laajat muutokset		HYL	HYL		
b) muut tapaukset		HYV	HYV		

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
6.10. Myosiitti: eosinofiilinen yms. a) voimakkaat, laajat muutokset b) muut tapaukset	614	HYL HYV	HYL HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
6.11. Muu syy, luut, nivelet ja lihakset	620				Syy kuvattava erikseen
7. IHO JA IHONALAISKUDOS	700				
7.1. Paikalliset vauriot ilman yleistilan muutosta (punoitus, ihottuma, ruhjeet ja ns. lantahautumat, tuoreet tai paranevat haavat, arvet, emakoiden lapahaavaumat)	701	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
7.2. Laajat traumaattiset tai tulehtuneet muutokset (flegmonit, nekroosit, märkärupi, palovammat, emakoiden lapahaavaumat, yms.) a) rajoittumattomat muutokset ja merkkejä yleistulehduksesta b) muut tapaukset	702	HYL HYV	HYL HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) Tarvittaessa bakteriologinen tutkimus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
7.3. Kapiin (<i>Sarcoptes scabiei</i>) viittaavat muutokset	703	HYV	HYV	HYL	Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohdat h) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
7.4. Muihin loisiin (esimerkiksi sukkulamatoihin) viittaavat löydökset	704	HYV	HYV	HYL	Jos muuttunut yleistila, hylätään koko ruho. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohdat h) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
7.5. Muu syy, iho ja ihonalaiskudos	710				Syy kuvattava erikseen.
8. MUUT BAKTEERI-, VIRUS- JA LOISTAUDIT, PRIONITAUDIT JA MYKOTOKSIKOOSIT	800				
8.1. Sikaruusu <i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>	801				Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. Akuutit ihomuutokset elävällä eläimellä: ks. osa II kohta 12 Tarvittaessa bakteriologinen tutkimus (lisänäytteenä on syytä viljellä munuainen tai ruhoimusolmuke). Vrt. endokardiitti, artriitti. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) tai u)
a) yleisinfektioon viittaavia tai embolisia tulehdusmuutoksia elimistössä tai sikaruusubakteeri osoitettu bakteriologisessa tutkimuksessa		HYL	HYL		
b) krooninen sikaruusu, jossa endokardiitti ja/tai artriitti, ei merkkejä yleisinfektiosta		HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.2. Tuberkuloosi, mykobakterioosi	802				
a) <i>Mycobacterium tuberculosis</i> ja <i>bovis</i>	803	HYL	HYL		<p>Tuberkuloosi (<i>M. tuberculosis</i> ja <i>bovis</i>): välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira.</p> <p>854/2004, liite I, jakso IV, luku IX, kohta E</p>
b) <i>Mycobacterium avium</i> tai muut atyyppiset mykobakteerit	804				<p>Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. Varmistus tarvittaessa: Evira.</p> <p><i>M. avium</i> kompleksin aiheuttama infektio on yleinen sialla. Muutos muistuttaa lymfoomaa tai white spot -muutosta. Sialla muutoksia on yleensä vain leuanalus- tai suolilieveimusolmukkeissa sekä maksassa.</p>
– huomattavat atyyppisiin mykobakteereihin viittavat muutokset, muutoksia useissa elimissä, muutoksia yleistilassa, yleisinfektio		HYL	HYL		<p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)</p>
c) paratuberkuloosi <i>Mycobacterium avium</i> spp. <i>paratuberculosis</i> – ei muutoksia yleistilassa	805	HYV	HYV	HYL	<p>Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira</p> <p>Lammas, vuohi, nauta, muilla lajeilla harvinainen. Makroskooppiset muutokset selvät vain naudan suolistossa.</p> <p>854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)</p>

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.3. Salmonelloosi	806				Ks. MMMa 20/EEO/2001, MMMa 1369/2011 ja MMMa 1470/2011.
a) salmonelloosi, kliinisesti sairas eläin		HYL	HYL		Ei saa tuoda teurastettavaksi. ks. myös tämän ohjeen osa II kohta 12 Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira
b) Kliinisesti terve eläin, peräisin pitopaikasta, jolle on annettu rajoittavat määräykset epäillyn tai todetun salmonellatartunnan takia		(HYV)	(HYV)		854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 4 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) Kuumennus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 4, kohta 4.3.1. Eläimet on teurastettava erillään muun teurastuksen jälkeen, jos ne ovat peräisin pitopaikasta, jolle on asetettu rajoittavat määräykset epäillyn tai todetun salmonellatartunnan takia.
c) <i>post mortem</i> – tarkastuksen yhteydessä tehdyssä bakteriologisessa tutkimuksessa todettu salmonella:					Välitön ilmoitusvelvollisuus
– steriilisti lihaksen sisältä otetusta näytteestä todettu		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) tai u)
– muusta näytteestä todettu		(HYV)	(HYV)		Kuumennus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 4, kohta 4.3.1.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.4. EHEC (Enterohemorraaginen <i>E.coli</i>) kliinisesti terve eläin, ruhon pintanäytteestä todettu	807	(HYV)	(HYV)		Ks. MMMa 24/EEO/2006 Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. Kuumennus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 4, kohta 4.3.1.
8.5. Aktinobasilloosiin (<i>Actinobacillus lignieresii</i> ; "puukieli") ja aktinomykoosiin (<i>Actinomyces bovis</i> ; "sädesieni") liittyvät paikalliset muutokset	808	HYV	HYV	HYL	Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3 <i>A. pleuropneumoniae</i> : ks. osa III, kohta 2.1.
8.6. Pernarutto, anthrax <i>Bacillus anthracis</i>	809	HYL	HYL		Käsittelyriski. ks. myös tämän ohjeen osa II kohta 12 Verinäyte, sivelynäyte objektilasilla verestä tai kudospaineteestä ja elinnäyte lähetetään Eviraan tutkittavaksi. Jos eläin on teurastettu, on teurastamo puhdistettava ja desinfioitava välittömästi. Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 1. c)
8.7. Pääntauti (Strangles) <i>Streptococcus equi</i> krooninen, hyvin rajoittunut	810	HYV	HYV	HYL	Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Elintarvikehygieniayksikkö

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.8. Ritinärutto <i>Clostridium chauvoei</i>	811	HYL	HYL		Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)
8.9. Kaasukuolio, maligni ödeemi <i>Clostridium septicum</i>	812	HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f)
8.10. Botulismi <i>Clostridium botulinum</i>	813	HYL	HYL		Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. ks. tämän ohjeen osa II kohta 12 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 1. c)
8.11. Jäykkäkouristus, tetanus <i>Clostridium tetani</i>	814	HYL	HYL		ks. tämän ohjeen osa II kohta 12 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 1. c)
8.12. Listerioosi <i>Listeria monocytogenes</i> keskushermosto-muoto	815	HYL	HYL		Käsittelyriski. Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. Pää lähetetään Eviraan. ks. tämän ohjeen osa II kohta 12 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)
8.13. Nekrobasiilloosi <i>Fusobacterium necrophorum</i> a) muutoksia useissa elimissä b) paikallinen	816	HYL HYV	HYL HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta f) 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.14. Luomistauti, bruselloosi <i>Brucella abortus,</i> <i>Brucella melitensis,</i> <i>Brucella ovis, Brucella suis</i> a) akuutti bruselloosi b) positiivinen tai epäselvä bruselloosireaktio tai muita syitä epäillä tartuntaa	817				Käsittelyriski. Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso IV, luku IX, kohta F Utare, sukuelimet ja veri hylätään.
8.15. Leptospiroosi <i>Leptospira interrogans</i>	818	HYL	HYL		Käsittelyriski. Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku III, kohta 4 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)
8.16. Räkätauti (Glanders, Malleus) <i>Burkholderia mallei</i>	819	HYL	HYL		Käsittelyriski. Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 854/2004, liite I, jakso IV, luku IX, kohta D
8.17. Naudan tarttuva keuhkorutto (CBPP) <i>Mycoplasma mycoides subsp. mycoides</i>	820	HYL	HYL		Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)
8.18. Muu bakteerin aiheuttama sairaus	830				Syy kuvattava erikseen.

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.19. Trikinooosi	840				Sian kohdalla välitön ilmoitusvelvollisuus, muiden lajien kohdalla kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira Ks. 1470/2011
a) Positiivisen tuloksen antanut ruho		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso IV, luku IX, kohta C
b) Sellainen erä sianruhoja, johon positiivinen ruho kuuluu mutta josta positiivista ruhoa ei voida osoittaa		(HYV)	(HYV)		Pakastus asetuksen (EY) N:o 2075/2005 mukaisesti tai kuumennus (1470/2011 liite I, luku 4., kohta 4.3.3).
8.20. Kystikerkoosi	841				Varmistus: Evira
a) <i>Taenia saginata</i> (<i>Cysticercus bovis</i>) tai <i>Taenia solium</i> (<i>C. cellulosae</i>)	842				Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus.
– yleistynyt infektio		HYL	HYL		854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta h) 854/2004, liite I, jakso IV, luku IX, kohta B
– lievä infektio		(HYV)	(HYV)	HYL	Yleistynyt infektio: eläviä tai kuolleita loisia todetaan eri puolille ruhoa tehdyissä lihasvilloissa tai liha on huomattavan vetistä. Lievä infektio: vain yksi elävä tai joitakin eläviä tai kuolleita loisia todetaan. Ruho ja muut eläimen osat hyväksytään pakastuksen jälkeen (lämpötila lihan sisäosissa on ollut -10 °C vähintään 10 päivän ajan). Muuttuneet osat hylätään.
b) <i>Taenia hydatigena</i> (<i>C. tenuicollis</i>)	843	HYV	HYV	HYL	Elin hylätään, jos loisia on runsaasti. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta h)

Elintarvikehygieniayksikkö

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.21. Ekinokokkoosi <i>Echinococcus granulosus</i> , <i>Echinococcus multilocularis</i>	844	HYV	HYV	HYL	Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
8.22. Parafilarioosi <i>Parafilaria bovicola</i> a) laajat, syväälle ulottuvat muutokset b) pinnalliset, rajoittuneet muutokset	845				Välitön ilmoitusvelvollisuus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohdat h), p) tai u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
8.23 Hevososen strongyloosi <i>S. vulgaris</i>	846	HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta h) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
8.24. Poron Setaria tundra –tartunta	847	HYV	HYV	HYL	Jos muuttunut yleistila, hylätään koko ruho. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohdat h) ja u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
8.25. Piroplasmaosi (Babesioosi, punatauti) <i>Babesia divergens</i> , ei lihasmuutoksia	848	HYV	HYL		Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. Hevonen: välitön ilmoitusvelvollisuus. Veri hylätään. Vrt. hemoglobinuria, ikterus. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta h) ja t)

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.26. Sarkosporidioosi <i>Sarcocystis spp.</i> a) voimakas infektio b) lievä infektio	849	 HYL HYV	 HYL HYV	 HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta h) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3
8.27. Muu loisen aiheuttama sairaus	850				Syy kuvattava erikseen.
8.28. Liha on peräisin neuvoston direktiivin 2002/99 liitteessä 1 lueteltua eläintautia sairastavasta eläimestä <ul style="list-style-type: none"> - Klassinen sikarutto (Classical swine fever) - Afrikkalainen sikarutto (African swine fever) - Suu- ja sorkkatauti (Apthae epizooticae) - Karjarutto(Cattle plague, rinderpest) - Swine vesicular disease -tauti (SVD) - Pienten märehitjain rutto (Peste des petit ruminants) 	860	HYL	HYL		ks. myös tämän ohjeen osa II kohta 12 Epävarmoissa tapauksissa yhteydenotto Eviraan. Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta e) ja u)

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
8.29. Naudan kinokuume (Malignant catarrhal fever) a) yleistynyt b) muut tapaukset	861	HYL (HYV)	HYL (HYV)	HYL	Kuukausittainen ilmoitusvelvollisuus. ks. myös tämän ohjeen osa II kohta 12 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) Pää ja keuhkot hylätään. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 3 1470/2011, 8 § ja liite 1, luku 4, kohta 4.3.1.
8.30. Raivotauti (rabies)	862	HYL	HYL		Käsittelyriski. Ei saa kuljettaa eikä ottaa teurastettavaksi. ks. tämän ohjeen osa II kohta 12 Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 1470/2011, liite 1, luku 5, kohta 1. c)
8.31. Muu virussairaus	870				Syy kuvattava erikseen.
8.32. Aflatoksiini tai okratoksiini a) kudosten afla- tai okratoksiinipitoisuus yli asetetun raja-arvon	880	HYL	HYL		Epäillyissä tapauksissa tehdään toksiinimäärytyksiä. Varmistus: Evira. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta i)

Ohje lihan arvostelusta lihantarkastuksen yhteydessä

Lihantarkastuslöydös	Koodi	Arvostelu			Huomautuksia
		ruho	muut eläimen osat	muuttuneet ruhon ja muut eläimen osat	
b) aflatoksiinin aiheuttama toksinen maksarappeuma		HYV	HYV	HYL	Maksa, munuaiset ja utareet hylätään. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)
c) okratoksiinin aiheuttama sian nefroosi (homenefroosi)		HYV	HYV	HYL	854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u)
8.33 TSE-sairaudet (BSE, scrapie)	890	HYL	HYL		Välitön ilmoitusvelvollisuus. Varmistus: Evira. Toimitaan asetusten MMMa 7/EEO/2009 ja (EY) 999/2001 mukaisesti. 854/2004, liite I, jakso II, luku V, kohta u) 854/2004, liite I, jakso IV, luku IX, kohta A Jos asianmukaista näytteenottoa ei ole tehty, ruho ja muut eläimen osat hylätään. Samoin hylätään yhden kyseistä eläintä ennen ja kahden sen jälkeen teurastetun eläimen ruho ja muut eläimen osat. Eläinten kaikki osat (mukaan lukien sivutuotteet ja vuota) hävitetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

IV LIHANTARKASTUSPÄÄTÖKSEN TULOKSEN ILMAISEVAT KOODIT

KIRJAUKSEN SYY	KOODI	HUOMAUTUKSIA
Ruho ja elimet on hylätty <i>post mortem</i> -tarkastuksessa	901	Täsmäntävä syykoodi tai täsmäntävä tieto hylkäyssiystä tulee myös ilmoittaa.
Elinpaketti on hylätty <i>post mortem</i> -tarkastuksessa	902	Täsmäntävä syykoodi tai täsmäntävä tieto hylkäyssiystä tulee myös ilmoittaa.
Muuttuneet osat ruhosta tai elimistä on hylätty <i>post mortem</i> -tarkastuksessa	903	Täsmäntävä syykoodi tai täsmäntävä tieto hylkäyssiystä tulee myös ilmoittaa.
Hyväksytty ja asetettu erityinen käsittelyvaatimus, kuumennus	904	Täsmäntävä syykoodi tai täsmäntävä tieto erityisen käsittelyvaatimuksen asettamisesta tulee myös ilmoittaa.
Hyväksytty ja asetettu erityinen käsittelyvaatimus, pakastus	905	Täsmäntävä syykoodi tai täsmäntävä tieto erityisen käsittelyvaatimuksen asettamisesta tulee myös ilmoittaa.

V LIHANTARKASTUSTA TUKEVIEN TOIMENPITEIDEN JA MUIDEN SEIKKOJEN SEURANNAN KIRJAAMISEEN KÄYTETTÄVÄT KOODIT

KIRJAUKSEN SYY	KOODI	HUOMAUTUKSIA
Bakteriologinen tutkimus	911	Tulos kirjattava erikseen.
Mikrobiologinen tutkimus mikrobilääkeaineiden osoittamiseksi	912	Tulos kirjattava erikseen.
Lihan pH-arvon mittaus	913	Tulos kirjattava erikseen.
Lihan keittokoe	914	Tulos kirjattava erikseen.
Näytteenotto, muu	915	Näytteenotto ja tulos kirjattava erikseen.
Itsestään kuollut/ilman <i>ante mortem</i> -tarkastusta lopetettu eläin	916	Eläimet, joille tehdään raadonavaus, kirjataan tälle numerolle.
On havaittu mahdollinen eläimen hyvinvointiin liittyvä ongelma	917	Syy tulee täsmentää erikseen.
On havaittu hännänpuretaan viittaava vaurio sialla		Seurantavelvollisuus (6/EEO/2012).
a) akuutti hännänpuretaan viittaava vaurio	918	
b) parantunut hännänpuretaan viittaava vaurio	919	
On havaittu lapahaavauma tai muu painevaurio emakolla	920	Seurantavelvollisuus (6/EEO/2012).
Nautojen vääräasentoiset jalat	921	Syy tulee täsmentää erikseen.
Ylipitkät sorkat	922	

